"FANZIN"

Vědecko FANtastický Zpravodaj a INformátor

VILOIDUS

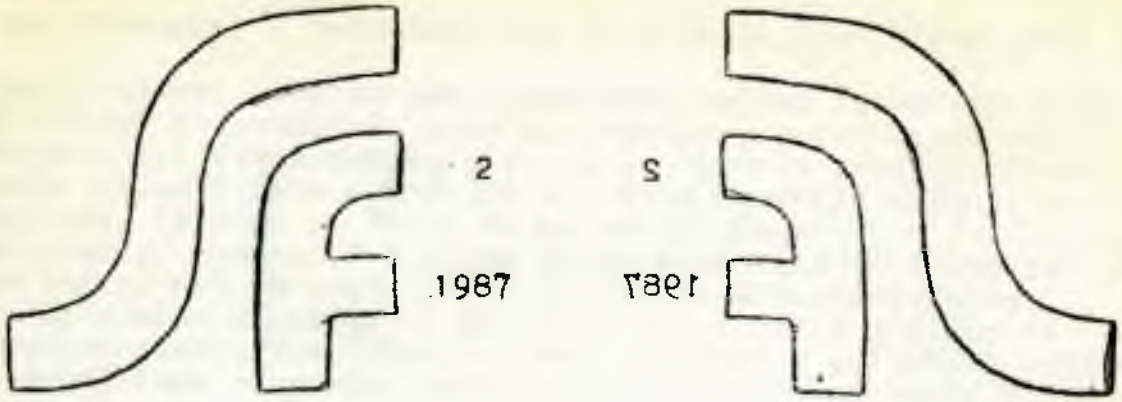
vydává

ROČNÍK 1987

č. 2

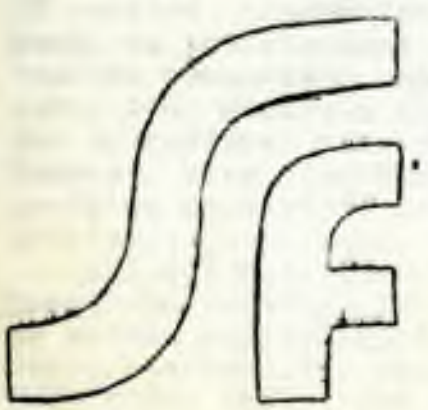

SFK MFF UK

O b s a h :

recenze	str. 2	Kurt Vonnegut: Galapágy
povídka	" 4	Eva Hauserová: Pyranka a Přírodní mystik
překlad	" 15	Isaac Asimov: Lenny
povídka	" 24	Jitka Pavlíková: Když skončilo značkování

vědecko-fantastický zpravodaj a informátor
fanzin pro vnitřní potřebu SFK Villoidus
při FO SSM MFF UK Praha
vychází neperiodicky 5 - 7 krát ročně
N E P R O D E J N Ý - z d a r m a
Šéfredaktor: Martin Hlaváč
Na 2.čísle spolupracovali: Jarda Kašpar,
Eva + Martin Novákovi
náklad: 300 výtisků; počet stran: 31
redakční uzávěrka: 28.6.1987
adresa: SFK Villoidus, Martin Hlaváč,
kolej Hvězda F9/II, 162 08 PRAHA 6

2511/87/SSM

,,NAVZDORY VŠEMU STÁLE VĚŘÍM, ŽE VE SAMÉ PODSTATĚ JSOU LIDÉ V JÁDRU DOBŘÍ.''

/ Kurt Vonnegut - Galapágy. New York 1985, Bratislava 1987 /

Těmito slovy, citátem Anny Frankové, začíná jedenactý román K.V., který se tradičně vyznacuje paradoxy a civilizačními kontrapunkty, avšak nebývale silná je stránka věrnosti faktů a reálií. Jestliže v ‚Sirénách z Titanu' dominuje býření fantazie a absurdu, troufám si říci, že Galapágy představují /nikterak protikladný/ protipól, když se hlásí k realitě méně abstraktními prostředky, než je např. chronosynklastické infundibulum. Zato se z něho ozývá silný sociální tón a větší solidarita se světem zaostalých, chudých zemí. Zatímco v ‚Sirénách z Titanu', kterými můžeme charakterizovat počátek literární cesty K.V., snad vystupuje lidstvo jako po jisté stránce jednotný celek /jakoby homogenně navzájem znepřátelené/s podobnými zájmy, tak v Galapágách už tomu tak není. Jedna část, myslím si, zastoupená japonským počítačovým géniem, se zabývá tím, jak nacpat co nejvíce prvků do paralelní struktury, resp. jak urvat co nejvíce z balíku zvětšující se prosperity /postavy machinátorů a podvodníků / a druhá, zastoupená davy hladovějících v Ecuadorském Guayaquilu, připravených nezastavit se před ničím, pro jakýsi kousek jídla na příštích pár dní - pro sebe a svou rodinu. Ale začněme od začátku.

Krátce po vydání předchozího románu ‚Čarostřelec'/1982/ K.V. navštívil dějiště nynějšího, tj. sopečné ostrůvky blízko rovníku, patřící Ecuadoru, stejně jako[illegible] oblíbenec [illegible].-Charles Darwin, navštívil tuto unikátní přírodní a zoologickou laboratoř asi před sto padesáti lety. Darwinova teorie evoluce druhů přirozeným výběrem, k níž přispěla i jeho cesta kolem světa, nenechala K.V.,vzděláním antropologa, lhostejným, a tak ji žertovně použil - na lidech.

Na tyto ostrovy v románu jistá cestovní agentura, mimochodem v době hlubokého hospodářského a jiného úpadku,/nejen v Ecuadoru a v Latinské Americe, ale na převážné části světa, takže roste napětí a honba za tím, co ještě neztratilo cenu, totiž dolary/ vypravila ‚plavbu století luxusní lodí, samozřejmě pro lidi typu J.Onassisové, dr.H.Kissingera apod.. Avšak pod vlivem vyhrocení situace v Ecuadoru, kde se podobně jako v protiněmu naladěném sousedním Peru vlády laskavě ujala vojenská junta, většina účastníků až na několik plavbu odřekne. Na pozadí krkolomného děje, v němž K.V. zasnoubil náhodu se zákonitostí / jako už kolikrát! /, se před čtenářem rýsuje apokalyptický obraz soudobého světa, kde každý, měřeno podle lidí, žijících milión let poté / vše pozoruje duch syna zkrachovalého autora SF comicsů, tradičního Kilgora Trouta/, zneužívá svého ‚velkého' mozku na individuální úrovni: k lžím, podvodům, sebevraždám, vraždám nemasového charakteru a platí za to totální psychickou labilitou, morálním chaosem a dezorientací, na úrovni společenské k vraždění masového charakteru, válkám, otrokaření apod.. Nakonec, přes všeobecný hlad a bídu, i ‚chudé' státy mají dost peněz na nejnovější ‚inteligentní' raketové střely, které používají proti sobě.

Jelikož K.V. chce čtenářům předvést svou verzi přirozeného, humánního pořádku, kde by výše uvedené nebylo možné, odesílá ne zrovna nejideálnější lidský materiál , také náhodou a náhodou utvořený,mj. obsahující dědičně zatížené jedince, slepé, a do počtu deset také šest dívčat z lidožroutského kmene, ztroskotat už s hladovým davem úplně vyrabovanou výletní lodí a pod vedením úplně neschopného kapitána na jednom z Galapážských ostrovů. Jejich jedinou pomůckou je kapesní překladový

počítač páté generace, jehož nejtypičtější pomoc,kolonistům' přes umožňování komunikace v ‚mnohonárodní'skupině , je neustálé vyhledávání citátů z děl klasiků.

Dále K.V. zabíjí tři mouchy jednou ranou - sesílá na zbytek lidstva, nesídlící na izolovaných a pustých ostrovech, baktérii, způsobující kompletní neplodnost, což mu znemožňuje nejen zcelování ran, které si samo působí, ale i působí jako vis major na nehodné smrtelníky a lidstvo zahubí / jinak tento autorův tah vysvětlit nelze! / a konečně umožňuje našim deseti lidem nebýt z Galapág nikdy odvezeni, setrvat v primitivních podmínkách a tak moci rozvinout nové pokračování lidského pokolení na animální, čisté úrovni.

K.V. předpokládá, že lidem narostou chlupy jako tuleňům, ploutve / kterými nelze odjišťovat granáty! /, zrůdně velké mozky se zmenší aj., a tak v souhlasu se zákony přirozeného výběru z těchto jedinců budou dobří lovci ryb s vhodně aero/či hydro/-dynamickými lebkami, jejichž stav je stabilizován místními žraloky a kosatkami a jejichž působiště je vlivem neustále číhající baktérie na pevnině vymezeno na malých ostrůvcích typu Galapág. Prostě, idylka, co je malé, to je hezké.

Ne, lidé neztratili řeč, jejich řečí je neznámý jazyk právě onoho lidožroutského kmene, který byl buď omylem či naschvál předtím skoro bělochy vyhuben. A vida... Z lidstva, jež bylo v románě charakterizováno typy, trpícími nejextrémnějšími deformacemi, zakladatele nové kolonie nevyjímaje, vyrůstá dobrácké, spokojené a zdravé- nové lidstvo.

Ale dosti vonnegutovské legrace, i když nám K.V. sugeruje, že to tak dopadne z toho prostého důvodu, že to tak dopadne, nelze se ubránit dojmu, že jde o nové ,,pseudořešení'' problémů dneška, podobně jako nové náboženství v ‚Sirénách z Titanu', nebo ‚rozšířené rodiny' v ‚Grotesce'. To pravé se musejí čtenáři namáhat hledat sami. Jestliže běžně platí, že sytý hladovému nevěří, může se stát, že nevěří, že nějaký hladový vůbec existuje. Lze jen doufat, že se našim SF centrálám podaří sehnat dostatečný počet těchto líbezných knih a zorganizovat jejich předávání, protože to za přečtení stojí.

,,Nejdříve žranice a potom teprv morálka.'' /str.139/

Pavel Vachtl

Eva Hauserová:

PYRANKA A PŘÍRODNÍ MYSTIK

Pyranka sla do kantyny na oběd. Šla sama, protože Eliza, její kamarádka z laboratoře, neměla chuť k jídlu. Pyranka přemýšlela o tom, jak zavidí lidem, kteří dokáou nemít chuť na jídlo, a jaké to asi je, nemít chuť na jídlo, a jestli má spořádat i Elizinu porci.

Vtom ho uviděla.

Stál u vchodu do kantyny, pod nápisem: "MÁTE OSOBNOSTNÍ PROBLÉMY? PORADNA ZDE, U UMÝVÁRNY." Neviděla ho nejmín rok. Strnula. Napětí, panika, zmatek. Kdykoli na ulici zahlédla člověka s tímhle tyranosauřím držením těla, křečovitě ztuhla. Nebo když některý kolemjdoucí měl tu jeho vysunutou, špičatou bradu s krotkým, jakoby ustrašeným úsměvem. Vlastně se celý ten rok bála, že ho potká.

"Tak co, Pyranko, co pořád děláš? Nemyslíš, že mám u tebe ještě nějaky pohledávky?"

Jeho podlouhlá hlava s asketicky napjatou kůží se nad ní komínala jako hlava kobry. Vmáčkl ji do kouta pod ten nápis a hypnotizoval ji vytřeštěnyma očima s rozsířenými zorničkami. Ponuré, horké vyzařovaní. Naléhavy sepot.

"Proč mlčís? Nemůžes si vzpomenout? Mame spolu jestě co vyřizovat, nemyslís?"

"He... he... no... nemyslím," zajíkla se Pyranka. Pak se vydéseně zahihňala a s vypětim sil ze sebe vyrazila: "To je hrůza, v tom nasem zapadákově člověk vždycky potká lidi, kterym by se nejradši vyhnul!"

Funěl jí z úplné blízkosti do obličeje.

"Zašel jsem za tebou úmyslně," usklíbnul se.

Úplně fyzicky zatoužila v klidu odejít domů a číst si módní revui Slunečný život. Málem se rozbrečela, jak moc se jí chtělo pohodlně se natáhnout s časopisem na vzduśňák.

"Ale ne, nic ti nedlužím," vypískla s křečovitou veselostí. V hlavě jí hučelo.

"Ale ano," přimhouřil trochu oči, až se mu drobounce chvěla nafialovělá horní víčka. "Víš toho příliš mnoho. Od tako-

2514/87/SSM

vyon věcí se neda jen tak utéct."

"Hihi, ty máš zolízka ale osklivou pleť," zapistěla. Trochu ho to zmátlo a odstoupil o půl kroku, takže se mohla alespoň nadechnout. "Chci jednat podle svych zdravych, přirozenych instinktů," zahučela nepřesvědčivě. "A s tebou už nechci mít nic společnyho."

Zdravé, přirozené instinkty, napadlo ji, takových blábolů jsou plné časopisy jako Slunečný život nebo Čím žít, moderní dívka se má řídit svymi instinkty...oblékáním vyjadřujeme svoji osobnost...celistváosobnostinstinktymodernídívkyšaty...brrr... Je to už jako nějaká droga. MÁTEOSOBNOSTNÍPROBLÉMYPORADNAZDEUUMÝVÁRNY...

"Musíš," hučel. "Jen jednou mi pomůžes. Pak ti dám pokoj. Neradím ti vyvlíkat se z toho."

Upřený, šílený pohled. Napadlo ji, že teď se alespoň nenudí. Cvak, jako přehození obrázku v diaprojektoru, ta její věčná nuda, kterou táhne s sebou jak balík na zádech, vyměněna za bezradny strach.

"Ale ja nevím příliš mnoho," přesvědčovala ho zase tím mloupě tenkym hláskem, "jestli myslíš, že jsem něco pochytila z toho, jak jsi do mě hučel...o té vasí konspiraci...jak jsme vždycky padili děsnou rychlostí ulicema a tys néco chvílema zamumlal, tak to jsi na mě mohl rovnou mluvit hotentotsky. Vůbec nic jsem z toho nepochytila."

Ztuhl. Sýčivě se nadechl pootevřenymi ústy.

"Co...vždyťses tvařila, že to vnímas...a vůbec," rychle se rozhlédl, ale z kantyny sem vtékal jen vzdaleny hukot hlasů a přilnavé čajové a zelné pachy," a vůbec, tedy o tom nemůžeš takhle mluvit."

Ucouvla o krok podél stěny, jako že už musí jít.

"Počkej," zasyčel. "I jestli jsi opravdu taková omezená husa, tak to stejně nemůžes všechno vymazat. Chci s tebou definitivně přestat počítat, ale na tuhle poslední akci tě ještě potřebuju."

Prudce se jí nechtělo ho poslouchat. Dřív to vydržela celé hodiny, přitom vůbec nevnímala, co říká, řítili se ulicemi, on něco naléhavě mumlal, ale přitom po ní vždycky vrhl rychly kontrolní pohled; stačilo jí podívat se do jeho neklidnych, fanatických očí a zatvářit se chápavě a souhlasně, stačila jí jeho blízkost, rozechvívala ji představa, že ji při loučení k sobě přitiskne a letmo políbí, i když při tom bude mít ten nepřícetny pohled zaměřeny do budoucnosti... Pořád si nervózně okusoval nenty, teď, když už jí na něm nezaležeło, jí to připadalo nechutné. Už tolik, tolik chtěla byt doma a pohodlně se usadit a číst si Slunečnyživotrozmarypanímodyudělejtesisamyslusivyturecktyrbanzezbytků.....

"Jsem programové povrchní," pronlasila s důrazem. "A dej mi pokoj."

Zaryl jí prsty do předloktí, takže nemohla utéct.

"Aspoň probona mluv jako opravdova husa," sípal, "a neříkej, že jsi programově povrchní! Šílené mě tím stveš!" Vyzařoval pořád silněji tu zoufalou horkou naléhavost. "Přijď dnes v pět na křižovatku."

Tam se obvykle scházeli, bylo to na okraji města, mezi nějakým skladistém a depem elektromobilů. Tam se jí tedy vůbec nechtělo.

"nemůžu," řekla.

"Tak přijdu k tobě. A neutíkej přede mnou. Za každou cenu si tě najdu." Poslední zničující pohled, výboj silné vůle nebo úplně vysinutého mozku, a několik rychlých, pavoukovitě obezřetných kroků k východu.

Na rukou jí zůstaly červené vrypy po jeho roztřepaných nehtech.

.....

Když přišla domů, cítila pořád ledové trnutí, nepříčetně se motala po předsíni, shodila pár ozdobných masek a plastikových ostěpů.

Eliza na ni civěla. "Nono, po obědě a už takhle z formy?" Pyranka si uvědomila, že zapomněla na jídlo. To se jí snad ještě nestalo. Natáhla se na vzdušňák, ale nečetla si. Nechávala volný průchod hučení v hlavě a všem těm děsům, které v ní divoce bobtnaly a rašily. Teď Šimon chystá něco daleko horšího než ty všechny potrhlé nesmysly, které s ním tenkrát zažívala. Určitě na ní nebude chtít, aby s ním barvila prostěradla na žluto, jako tenkrát, když vynázel všechny normální šaty a začal chodit vyhradně v žlutých prostěradlech. A s vlasy v drdůlku. To byla sice pitomost, ale snesitelná. Všichni v té době nosili pestrá africká roucha a všechno evropské začalo být zoufale vyšlé z mody. Evropa je škaredě zastaralý škraloup, k němuž pociťujeme netrpělivý odpor... Kdy už nám zmizí z očí? Chceme primitivní ornamenty, chatrčovité bydlení, opojnou volnost oděvu... uvědomila si, že její myšlenky už zase kopírují tolikrát projeté dráhy, vymodelované časopisy, holovideem... a zatím ta křečovitá hrůza, co ji asi za chvíli čeká.

"Ty, Pyranko, řekni mi, co je, co se děje?" halekala Eliza. Rozvalovala se ve druhém vzdušňáku se Zpravodajem zemědělských laboratoří. Do čtení se jí zjevně nechtělo.

"Pamatuješ na Šimona?" Pyrance se tak motala hlava, že měla dojem, že to snad mluví někdo jiný.

"No jasně, chodila jsi s ním... počkej, co já vím, asi před rokem?"

"Má sem přijít dneska v pět."

"Cože?" vytřestila oči Eliza. "Vždyť jsi mi slíbila, že si zakážeš na něj myslet. Je to nenormální člověk. Kdo vypouští zvířata z velkochovů na svobodu, nemůže být normální... když si na to vzpomenu, jestě dnes mi běhá mráz po zádech. Jak se ty ubohý slepice motaly, jako v posledním tažení, krávy nám tady chodily kolem baraku a tak nešťastně bučely... a s takovým člověkem ty... ne! Jen přes moju mrtvolu!"

"Ale ne, co se mne týče, já už ho mám dost, ale sám za mnou přišel... právě teď v poledne, chápeš... a vyhrožoval a vůbec... něco po mně bude chtít, ale nevím co."

"Odmítni to."

"Vypadá nebezpečně."

"Ohlas to poradně."

"To ne," vydésila se. "Proč by nemohl zůstat takovej, jakej je? Třeba se to všechno nějak zvladne. Třeba chce zase jen vypustit nějaky zvířata na svobodu, nebo tisknout vegetariánský letáky."

.....

Ten první večer, mejdan v laboratoři družstva, věčně bu-

blající kolony Ovo Novo, v šéfových křeslech a vzdušňácích se rozvalují obyčejní členové obsluhy, upíjejí z kádinek čisty líh s ovocnou šťavou nebo potom už jen čisty líh s vodou, šedivák... do toho bzučí vibrace a hudba, barevné údery, mělo by to příjemně rozvolňovat mozek, jenomže mě z toho pokaždy rozbolí hlava, proto sedím trochu stranou a přemýšlím, že bych nejradši šla domů, co je to za hloupost, že vždycky od mejdanů čekám kdovíjaky setkaní, děsná hloupost, ostatní lidi jsou takoví jako já, tak co by na nich mělo být úžasnyho, jenže Šimon zapadal do tohoto myho čekaní. Zničeho nic mi strčil pod nos vegetariánsky letáky. Na první pohled bylo jejich písmo nečitelny, písmo přírodních mystiků má uzlovitě do sebe zamotany tvary, snad aby se nerušilo plynutí v přírodě nebo co ... sedl si vedle mě na koberec a zavedl se mnou debatu ... proč tak ráda diskutuju, asi že to není takova nuda jako mlčet ... bolící nuda a konec bolící nudy... přestávám vnímat všechno ostatní, bodání v hlavě, všechno, a nadám se s nim o to, jestli to, co děláme, má vůbec nějaky smysl ... Všechny ty velkochovy, tovární nadorganismy s biokolonami, ohromné krávy, zbavené všeho zbytečného, které jsou samy továrnami ... nebo naše slepičí biokolony Ovo Novo... Šimon se tváří filosoficky. "Snad se v našich životech ztratilo něco důležityho, ..." Tahle fráze mě bodne jak špendlík. "Á, tak ty jsi pro návrat do doškovejch chaloupek!" Což je ode mě strašně protivny a hloupy, a v Šimonovi cítím ten fanatismus, tu soustředěnou duševní sílu, zatváří se otráveně, chce ode mě odejít. "Promiň," blekotám, "promiň, povídej mi o tom, nemysli si, taky mi to všechno nějak vadí," to není docela pravda, ale překotně, zoufale mu chci získat,"připadám si tak bezmocná..." Šimon se znovu posadí u mych nohou a povzdechne si: "Jak to všichni žijeme... jako slepý a němý loutky s naprogramovanym životem..." Tesklné přikyvuju, ačkoli mám už dost slova život, vseli jak přemíchanyho, a vůbec mi to všechno připadá přehnaný a teatrální, jenomže se s nim strašně, strašně chci sblížit, nevím o nikom jinym, kdo by byl takhle zajímavej...

.....

Přes den na mě nemá čas, je pořád, jak říká, na akcích. Trvá mi to hodně dlouho, než se přesvědčím, jak jsou ty akce dětinsky, připravit vypuštění zvířat z velkochovu na svobodu mu zabralo přes dva měsíce přemýšlení, běhání, zařizování, intrik...cela věc byla pak zlikvidovaná během dvou hodin, zvířata, na svobodě hluboce nešťastný, se samy hnaly zpátky do svych stání, ke svý potravě...jak jsme se scházeli po večerech a po nocích, byla jsem ukrutně nevyspalá, předražděná, věčně mžitky před očima, stavy podobny halucinacím... a Šimonovy výklady na mě působily čím dál silněji. Každej přírodní mystik se musí vydat sám do přírody, nějakej čas tam přežít, bez zásob, jen tak, spát pod širákem, pít vodu z potůčků, živit se kořínky a ulovenými rybami...vyprávěl, že to zkusil asi rok před tím, než jsme se poznali, byly to pravy muka, neustále na útěku před dohlížiteli rezervace, nevyspalej, po vodě z potůčku dostal hroznej průjem, celej zesláblej vyhrabával kořínky...když mu bylo nejhůř, usoudil, že brambory z pole jsou taky kořínky, pekl si je v ohni, netušil, že byly právě ošetřeny herbicidem, my zemědělci víme, že to se musí dělat, aby ubyly trampoty s natí, bylo mu strašně zle, už o sobě nevěděl, když mu konečně dostihla jedna z hlídek a dopravila do nemocnice...Byl to šílenec, ale úplně mě vyvedl z míry, rozechvíval mě, to je pohlcující vyzařování... "A co

jsou to ti přírodní mystici?" vyptávala jsem se ho. "To ti povím, až na to budes dusevně zralá," odpovídal, "zatím musíš získat smysl pro to, co je skutečná hodnota a co není, musíš získat intuici, jsi moc roztěkaná, málo se poddáváš poznání..." "Jakymu poznaní?" měla jsem co dělat, abych se nerozhihňala. "Ty jsi zvykla ze všeho mít legraci," říkal skepticky, "jsi moc dobře vyzbrojena pro zivot v tyhle civilizaci..." To jsem si zapamatovala, protože je to pravda, i když se nudím, pořád se tak nudim, ale v jadru se mi to snad všechno líbí, rozpálenej střed města, voňavej parfémy a cigaretami, valící se a povykující davy, pestře a vystředně oblečeny turisti a puberťáci, smích a nadávky, to všechno se mi k zbláznění líbí...zato volna příroda mé děsí, v lese jsem úplné bezradna, nesvá, nevím, co mam dělat, kam se koukat, když mám jenom dejchat zdravej vzduch, prochazet se, a nemůžu při tom aspoň drbat svy kamarádky ani koukat do výkladů, je to pro mě prostě zlej sen, přízrak, hrůza! Nedovedu si představit nic příšernějsího než koukat celej den na samý kmeny a zeleny listí. Vlastně jsem se s Šimonem strašně přetvařovala, jenomže spontánně; vůbec mě nenapadlo, že se přetvařuju. Prostě jsem chtěla byt pořád s ním.

.....

"Třeba nechce vůbec nic nebezpečnyho," řekla Pyranka Elize. "Někdy se chová strašně potrhle. Vždycky říkal, že nesmí ztratit duchovní napětí. Sice nevím přesně, co to je..."

"Hm, ale jinak sis s ním moc neužila, co?" zívla Eliza.

"Víš, jak on byl takovej napůl nepřícetnej...tak nakonec jsem taková byla taky. Cely noci do mě něco hučel o těch přírodních mysticích, až jsem vůbec nevěděla, čí jsem, ani ti nevím, jestli jsem byla tak zamilovaná nebo tak vysinutá nebo jenom tak ospalá...ale z toho by byl hysterickej každej, podle jejich zákonů on musel každy poledne, ať byl kde byl, hromově zařvat: "Zhouba konzumní tyranii!" a při východu a západu slunce zavyt a říct asi tohle: "Vyji hrůzou nad osudem vsech živejch bytostí... ubohy bytosti, ubozí živočichové, ubozí lidé, kam se to řítíme..." no a jak zdravil, to si ještě pamatujes, ne?"

"Podřezavame pod sebou větev," uchechtla se Eliza.

"Jo. Podrezavame pod sebou větev."

"Ještě vypadá tak spatně?" vyptávala se Eliza. "Tenkrát před rokem byl vysloveně podvyživenej a vůbec vypadal, jako by mu právě vyoperovali cely tenky střevo."

"Vypada úplně stejně," vykládala Pyranka se zaujetím. "On taky nesmí skoro vůbec nic jíst. Jen syrovy věci, nebo pečený na ohni z dříví, a jedině z mladejch, rostoucích organismů, ktery do sebe ještě nezačaly ukládat potenciál smrti..."

"Cože? Co to má jak být?"

"To nevíš? Potenciál smrti. Jí jenom telecí, jehněčí, vajíčka, no a pak třeba naklíčený obilí, novy brambory, nezralý ovoce,.."

"No nazdar."

"Nejvíc se mu člověk zavděčí malinkejma rostlinkama řeřichy, pěstovala jsem je na tácech ze semínek a on se vždycky cpal plnejma hrstma...jo, ale když já jsem před ním baštila třeba housku se salamem, to se vždycky zatvářil, jako bych polykala pavouky, zezelenal a odesel na chodbu. Ale jednu dobu jsem jedla to co on, byla jsem z něj úplné hysterická..."

"A zhublas?" vyjekla zájmem Eliza.

Pyranka jen nedbale zavrtěla hlavou. "To se přece nedalo vydržet, prosím tě."

"Ale prozraď mi jednu věc," řekla Eliza. "Měli jste spolu vůbec něco?"

"Nojo..."

"Ty bestie, tenkrát jsi nic neříkala!"

"Když...snad poprvý to ještě bylo docela hezký, i když vedl takovy nemožny řeči o tom, že jsem jeho, jenom jeho, že jsem nevěděla, co si mám o tom myslet...ale později, to už ti byl úplně divnej. Třeba říkal, že mě otravuje, že mě nemusí dobývat, to je legrační, co, a vykládal takovy scestny nesmysly, jako že ženská musí mužskymu patřit, takže muzsky může mít víc ženskych, ale naopak to neplatí. To se mi už teda vůbec nelíbilo. A celý noci rozebíral nas vztah..."

"Ja bych s ním nevydržela ani vteřinu," řekla Eliza.

"Jenže...on na mě přeci jen tak silně působil, měla jsem pocit...vís, takovej pocit, že úplně měním skupenství při jeho dotycích...to se člověk dočista zblázní."

"Řeklas mu, že kdo moc žvaní a rozebírá, ten každyho otrávíí Že by s tebou měl mít radši doporučenej pravidelnej sexuální styk?"

"To jsem mu samozřejmě řekla, ale on nesouhlasil. Že to prý odvádí myšlenky od Podstaty."

"Od čeho?"

"Od nějaky Podstaty."

"Hm. Nemám mu říct, až přijde, že nejsi doma?"

"To nemá cenu, měla bych už konečně zjistit, co vlastně chce."

"Tak já počkám pro všechny případy tady ve své buňce." Odsunula dveře a zmizela, se Zpravodajem v ruce. Pyranka se podívala na hodinky. Bylo už za minutu pět. Nervózně strčila nos do otevřeného časopisu.

"Pečlivétříděníodpadkůsestávástálerozšířenéjšízálibounašichobčanů...burzyodpadkůpořada..."

Písmena se jí pletla před očima, odložila časopis, tiskla si spánky a vedla sepsem samomluvu, jako by úporně chtěla přesvědčit sama sebe: "To bych se musela stat přírodním mystikem jako on...a to je mi přece z duše protivny...vzít svůj život, zmackat ho jako...jako koule z papíru...a hodit ho někam...kam? Tolik jsem ještě nezesílela..."

Vzpomněla si, jak ji jednou Šimon vzal, tam na té periférii u depa elektromobilů, do nějakého skladiště zbraní. Ničemu nerozuměla. V polotmě voněl olej, ktery vytékal ze závitů jakychsi podlouhlych hlavní jako hnědá tekutina z kusadel kobylky. Kdoví co mohl chtít...se zbraněmi...

Zvonek!

"Buď zdráv, Šimone."

"Podřezáváme si pod sebou větev."

"Samozřejmě," přikyvla toporně. "Podřezáváme."

"Uklidni se," Šimon se jí díval do očí s napjatym, voskovym úsměvem. "Nechci nic tak strašnyho. Teď se seberes, vezmeš si nějaky maly záznamník...třeba tenhle, jsi jako novinářka. A půjdes se mnou na exkursi do jedný továrničky. To je všechno. Souhlas?"

"A...nemůžeš tam jít sám?"

"Kdepak, to by vypadalo divně. Tak na sebe něco hoď a jdeme."

Šimon byl najednou uvolněny a příjemny. Prima kamarád, žádny cvok. Pyranka se skoro úplně uklidnila. Před rokem, když se někam chystali, obvykle zaseptal: "Je těžka doba a není čas na lásku!" nebo něco podobného. Vyvadělo ji z míry, jak se kontro-

luje, to jí by se mohlo klidně stát, že zapomene, že už k němu nepatří, a třeba se k němu přitiskne nebo řekne něco nevhodného... byla z toho cela pryč, z té Šimonovy blízkosti, z toho, že s ním zase prochází ulicemi města.

"A co mám v te tovarné říkat?"

Šimon už zase žene tak rychle, že Pyranka musí chvílemi klusat, ale tentokrat vyslovuje velmi zřetelně, s protivným, až nepřátelským důrazem.

"Pamatuj si: představíš se jako redaktorka instruktážního zpravodaje...řeknes, že do uzávěrky potřebuješ o nich článek... že to spěchá a stačí nám všeobecný informace...slyselas mě dobře?"

Pyranka se rezignovane usklíbne.

Tak zase s ním klusu ulicemi města, toho naseho zapadákova...tenkrát, když jsem se s ním rozešla...pitomej vyraz, rozejít se s někym, jakoby člověk tak přesně a nalajnovaně věděl, co dělá...to ja přece nikdy nikdy nikdy...tady ta vyhlídka v parku nad městem, šedivy domy namačkany na sebe jako ovce, barevný masovy přepravníky, rozestavěny po parkovišti jako škatulky léků po nočním stolku, zase ta snová, nemocná hysterie jako tenkrát, pořád se mi chtělo plakat, dívala jsem se na něj a žasla jsem, jsem na něm doopravdy tak závislá? Co kdyby vůbec nebyl? Tak by se vůbec nic nestalo, sebrala bych se a sla po chodníku, bloumala bych mezi parky a domy, mezi masakry, fiakry a chodci...jako tenkrát dole ve městě podrážděně ryčí nějakej klakson, cestička, po které jdeme, se trochu otřasá, v dutinách pod parkem jsou nějaky sklady a pořád tam přejíždějí těžký vlaky...tenkrát tak dětinsky machřil, jak děsnou rychlost dokaže vymáčknout z elektromobilu...přitom by nejradši úplně všechny stroje zrušil...vlastně ne, tenkrat, naposled, to jsme oba pořád mlčeli a já jsem se tvařila otraveně, a pak jsem ho už neviděla, až teď...

Opustěne, ztichlé bludiště betonovych pentlí, poslední křižovatka za městem, světla jako by ubývalo, copak už je večer? Šimon odbočuje vzmůru po svahu, po zanedbané cestě, šplná mezi akáty a bolsevníkem, Pyrance se vyzouvají boty, těžce je vytahuje z blata, má na Šimona už jen vztek. Nevím, na co se potřebuje dostat do té továrničky. Vždycky říkal, že každý účastník konspirace má vědět co nejmíň. Konspirace! Dětinství. Co by mohl chtít ...třeba je to nějaká výroba, se kterou nesouhlasí. Insekticidy, možná.

Továrnička je staromódní krychle z leskly ch panelů. Hlavní vchod, modrá plastiková vrata, nápis PILEX, vždyť to jsou pilníky na nehty, a ke všemu Šimon nejde hlavním vchodem, ale pouští se zase do bláta a plevelu podél plotu. S Pyrankou zacloumá vlna nevole.

"Nemám počkat tady?"

Šimon trochu zaváhá. "Ne, to nejde. Vratnej by se divil, co tu děláš tak sama. A taky ti chci ukázat, oč mi jde. I když je to asi házení perel sviním. Tak pojď!"

"Co máš proti pilníkům na nehty?"

"Za prvý nejsou potřeba. Je to pitomá snobárna." Máchl jí před nosem svymi okousanymi nehty. "Za druhý továrna vraždí slatinnou louku." Je to pravda, kus dal za ohradou začíná řídky porost borovic a vrb, trochu zamlženy, všechno to vypadá v šeru přízračně, jako jiny svět. Mezi stromy vyčnívají trsy podivné travy, Pyranka tusí, ze se tam budou nohy propadat do bahna. Světla pořad ubyva, déšť je na spadnutí. Pyranka se chvéje zimou, cítí studené mokro v botach, které se při každém kroku s mlasknutím oddělí od mokrého podkladu, ale pneu se zase naplní čerstvou studenou vodou, teď už musí jit za Šimonem, protože by zabloudi-

la, kolem vidí jen samé borovice a vrby, uvažuje, jestli by se v téhle bažině mohla utopit, kdyby nesla po cestě, kterou zřejmě Šimon dobře zná. Nekonecně dlouho křižují mokrým terénem, Šimon má vysoké boty a nic mu necmybí, neúnavně slídí po ostřicích, dřípatkach, světlezelenych porostech tuchnice. Dlouho stojí nad černé olysalym kamenem, je to vzacny lisejník, Pyrance se ta o lezlost nnusí.

Konečné se vracejí k hlavnímu vchodu. Pyranka úpěnlivě touží byt kdekoli v teple a suchu, zdá se jí, že okamžitě usne.

Nakukují do vrátnice, ale je bez života. Tma, trochu zatuchly vzduch. Najednou se jim do očí zabodne reflektor, ozve se vrčení, snad kamera. Šimon reflexivně uskočí a probodává očima nejasné šero v hloubi vrátnice.

"Vítame vás v PILEXu," promlouvá běžny roboticky hlas. Šimonovi se uleví. Drží v ruce papírky s nákresy tovární ohrady, ale spoléhá na nedůvtipnost strojoveho pozorovatele, zamává papírky a prohlašuje: "Chtéli bychom vás poprosit o laskave umožnění vstupu do objektu..."

Poštouchl Pyranku, která si neochotně odkašlala. Uvědomila si, že právě její otrávenost možná působí profesionálně a věrohodně. "Jsme z instruktážního zpravodaje, už nám hoří termín, stačilo by nám jen pár informací, povšechny dojem z vašeho provozu."

Robot bez dalších poznámek napřáhl rameno pro vložení identifikacní karty a nehlučně odsunul dveře vedoucí do provozu. Octli se v modře osvětlené, nepřehledné hale, naplněné pracujícími stroji. Stroje posouvaly a podávaly si pilníky, vselijaká barevna držadla a díly malych nůžek na manikuru. Jejich trhavé pohyby působily na Pyranku deprosivně, blesklo jí hlavou, proc člověk nevystačí jen s příjemnymi zalidněnymi prostorami. Proč je potřeba zrovna tonle. A to ještě není to nejhorší. Jestě, že o tom nemusí doopravdy psat článek! Ohlédla se po vychodu, ale v kalném modrém světle no nemohla rozeznat. Take nikde neviděla reproduktor, ze kterého se ozyval komentář.

"První stroj napravo slouží k zakalování kovu...linka pokračuje dalším tvrzením a obrušováním...celkem nejjednodušší pilník prochází čtrnácti operacemi, nůžky sedmnácti..."

Šimon přejížděl pohledem temné kouty haly, zřejmě pátral po kamerach, ale Pyranka si byla jista, že to nemá vůbec smysl. Intenzivně cítila, že někdo je vnímá, nějaké robotické centrum, duše továrny. Nenáviděla Šimonovu suverenitu. Šimon si začal počínat jako doma. Vlezl do vsech koutů, kreslil si dveře i okna, a když hlas průvodce zmlkl, zanlanolil do ticha haly, do tikání, cvakání a cvrkání vyrobních linek: "Tak nám, bracku, ještě povéz, jakým systémem se provádí přeprogramování strojů. Nasi čtenáři jsou celí žhaví, aby se to dověděli."

"Informace tohoto typu nesdělujeme," oznamil hlas lhostejně.

"Momentíček," pokoušel se Šimon zmást dohlížitele, "podívám se na to zblízka. To je tahle klávesnice, hele, a tady máme manuál!" Nepostřehnutelnym hadím pohybem zastrčil manuál mezi své papíry. "Řekl bych, že to jsou pěkně staré rachotiny a že se to tu bude brzo rusit, nemam pravdu?"

Pyrance přeběhl mraz po zádech. Zdalo se jí, jako by pracovní linky trochu změnily rytmus. Jako by to oko nebo ucho, které je vnímalo, zvysilo napetí nebo potemnělo.

"Vase informace se nezakladají na pravdě," odpověděl robot Šimonovi suse. "Musíte mit pěkně vypalený obvody, když si myslíte, že nam tady něco ukradnete a my si toho nevsimneme. Ihned to vraťte!"

Šimonovi se třásla ruka, když položil knížecku zpátky na

místo. S křečovitou, chtěnou nenápadností v ní ještě naposledy zalistoval, snažil se otisknout si do paměti co nejvíc. Pak zůstal trochu bezradně stát.

"Kdy už půjdeme pryč?" zaseptala Pyranka.

Ale Šimon ji nevnímal. Jeden z průmětů ve vzdálené stěně se rozhořel do oranžova, jak ve skulině mezi mraky právě zapadlo Slunce. Šimon nemohl zanedbat svůj ritual. Obrátil se k oknu a zavyl. "Vyji nad osudem všech živých bytostí," volal zvláštním melodickým způsobem, "nad rostlinami a živočichy, nad lidmi, nad všemi, kam se to řítíme, kam se to jen řítíme..."

"Co to říkáte," zeptal se hlas, když se Šimon ztišil. Zešílel, zděsila se Pyranka, úplně zešílel! Cítila skoro fyzicky, že továrna v nich rozpoznala nepřátele. Šimon také strnul, jeho tvář najednou měla ten kožnatě napjatý výraz, kterého se Pyranka bála. Chystá se k akci. Zřejmě si uvědomil, že podruhé by sem už nepronikl, chystá se k útoku teď, v tomto okamžiku.., Pyrance bylo vzteky do pláče. Proč se to všechno nesesype na Šimona bez ní...

Šimon se vrhl ke klávesnici a horečně na ní začal něco kutit. Vydával při tom chrčivé zvuky, připomínající rozlíceného psa. Pyranka si uvědomila, že chce stroje seřídit tak, aby zničily samy sebe a celou továrnu.

"Varuji vás," zesílil hlas továrny, "v továrně jsou zabudované bezpečnostní mechanismy, které se obrátí proti ničiteli... okamžitě všechno vraťte...objekt nelze opustit..."

Vtom hlas zmlkl, Šimonovi se zřejmě podařilo to vypnout. Stroje se začaly divoce, nekoordinovaně pohybovat, někde na sebe naražely s kovovým skřípáním, sletěl silný záblesk, část strojů se zastavila úplně, byl cítit smrad spáleného vedení. Zbylé stroje divoce mácnaly a sermovaly kolem sebe napřaženými pilníky a nůžkami. Šimon se přikrčil a v podřepu se snažil proběhnout tam, kde byl před chvílí východ. Pyranka se bála změti sekajících pilníků, neodvažovala se za Šimonem. Najednou Šimon vykřikl a napřahoval k ní ruku celou od krve. Pak si ji znovu přimáčkl ke krku. Pokud to Pyranka mohla rozeznat, zřejmě byl zraněný někde pod bradou. Na stropě začalo blikat oranžové světlo. Pro tento případ měla továrna zřejmě jiný program. Všechen pohyb se rázem zastavil, světlo zesílilo, v tom oranžovém blikání si Pyranka uvědomila, že už nejsou mezi stroji, ale že kolem nich musela vyrůst průsvitná, opalizující, neprostupná zeď.

Cítili se v izolaci.

"Zdravotnickou pomoc očekávejte za dvě minuty," informoval je jiný, vyšší robotický hlas.

.....

Takové zranění, jaké měl Šimon, se obvykle vyléčilo asi za pět dní. Ale Šimon přišel k Pyrance už za tři dny a na krku měl oskliviy tmavěrudý šrám.

"Co to má znamenat?" zkřivila obličej. "Vypadáš hrozně."

"Chci si nechat jizvu," oznámil Šimon pyšně.

Za ním se ve dveřích Pyrančiny buňky krčil drobný postarší mužík.

"Jo, to je psycholog z poradny," představil ho Šimon. "Chodí teď všude se mnou."

Mužík vystřelil ruku s kapesním nahrávačem. Položil ho na stůl.

"Dovolte, prosím, chci se vás na něco zeptat a tak vůbec... potřebuju zdokumentovat Šimonovo sociální pozadí, vztahy..." Rozpačitě si odkašlal.

"Jen se posaďte," zareagovala se znožděním Pyranka, protože pořád zírala na tu jizvu. V životě žádnou jizvu neviděla. "Prosím, ptejte se," usmála se trochu nuceně, když už se všichni rozvalili do vzdušňáků.

"Proč jste se zúčastnila toho pokusu o zničení továrny?"

"Nevěděla jsem, oč půjde. Myslela jsem, že to bude nějaká... legrace. No...! třeba studentská recese, ne?"

"Aha," mužík trochu urovnal nahrávač. Začal se kroutit a rozpačitě si mnout ruce. "Pochopte, jsem teď ve velmi obtížné situaci, jsem z toho hrozně nešťastný, nemohu si být jist..." Povzdechl si a stočil se do bezmocného klubíčka.

Aha, napadlo Pyranku, to jsem přece slyšela, že psychologové v poslední době tak postupují: dělají ze sebe neschopné chudáčky, tím na vás přenesou zodpovědnost, musíte jednat samostatně. Zaručit se za sebe a tak.

"Víte," řekla, "Šimon a já už nemáme docela nic společného."

"To je pravda," téměř vykřikl Šimon, "protože já se teď dávám na cestu Vnitřní Mystiky a už nechci tuto ženu v životě vidět."

Pyrance se zdálo, že mluví docela novým, směšně důstojným tónem. Teď už se nedá vůbec pochybovat o tom, že je to blázen, uvědomila si.

"Ta jizva změnila můj život," vypínal se Šimon pyšně. "Přesně v místě Bodu Proudění! Tím se dostávám mezi Vědoucí. Budu žít v smírném souladu se světem!"

Psycholog se kysele pousmál. "Trochu si to usnadňujete, příteli, ale pro nás je koneckonců zatím pozitivní, že už nemyslíte na ničení, teror ani zase třeba na sebevraždu. Teď mě ale zajímáte vy, Pyranko. No?"

Točil palci mlýnek a vytrvale na ni koukal. Pyranku napadlo, že by bylo zajímavé vyzkoušet, jak dlouho to takhle vydrží. Hodinu, dvě? Konečně řekla: "No já nic, ne?"

"Co nic? Jaký máte životní cíl? Co vás zajímá? Co máte ráda?"

"Já nevím," řekla Pyranka. "Fakt nevím."

"Cítíte se spokojená? Vyrovnaná?"

"Um, snad jo," pokrčila rameny. "Nebo vlastně ne. To přijde na to..."

.....

Jak tenkrát dávno brousili s Šimonem ulicemi, v hlavě jí už hučelo z těch jeho nekonečných mumlavých výkladů, škobrtala za ním a lítostivě hleděla na pestré hromady na chodnících, byl zrovna Den vyhazování věcí, báječný, pohádkový, blažený Den vyhazování věcí, moci se tak přehrabovat v těch odložených tričkách, pestrých látkách, a támhleto ručně tkané roucho! A tohle paraple skryté v oštěpu! Nevydržela to a začala vytahovat a rozprostírat nádherný krajkový závěs, zatímco Šimon se hnal dál. Po chvíli se vrátil a zachmuřeně ji pozoroval. "Co to má znamenat?" "Vždyť je to krása," hájila se. Strašně se naštval. "Celá civilizace se řítí do záhuby, máme spoustu práce, a tebe zajímají jenom blbinky!" "Zajímají všechny, na tom není nic špatného!" Chvíli hrobově mlčel, pak vyštěkl: "Někdy nevím, jakej je rozdíl mezi člověkem a dobytčetem!" A rychlými kroky se vzdaloval. Tenkrát za ním běžela, omlouvala se mu, dlouho ho usmiřovala. Um, rozdíl mezi člověkem a dobytčetem, dobytče, dobytče.

.....

Mohl bych vám nabídnout ochranný dohled," navrhl psycholog. "Nějaké léky, abyste se vyrovnala..."

"Nene, kdepak," zašveholila najednou Pyranka s ohromnou energií. "Promiňte, jsem trochu unavená po tom šoku...samozřejmě, baví mne spousta věcí, v práci mám bezva kamarádky, zajímám se o všechno, hodně si sama šiju..." tvářila se tak nadšeně a dychtivě, že to psycholog vzdal. "No tak dobrá," vyškrabal se ze vzdušňáku. "Kdyby přece jen něco, tak se přijďte podívat do poradny."

"Bez starosti," usmívala se Pyranka, "na shledanou, na shledanou!" A s úlevou zavřela dveře za ním i za Šimonem.

Do buňky okamžitě vtrhla Eliza, která zřejmě poslouchala za přepážkou. "A máš pokoj," hlahólila. "Potřebuješ přijít na jiný myšlenky. Víš, že je večer v labáku mejdan? Půjdeš?"

"Jo, jo..." řekla Pyranka roztržitě. "Na jiný myšlenky... to máš pravdu. Na jiný myšlenky."

Přestala zmatenou Elizu vůbec vnímat a usadila se u domácího informačního terminálu.

Ne tak potrhle jako Šimon...ale víc vědět, prostě toho víc vědět, a pak už se uvidí...jen ne pořád ty hloupý, vyježděný, únavný, opakující se cestičky v mozku...

"Co, chceš programy holovize?" nakukovala ji Eliza přes rameno.

Ale Pyranka pomalu, ještě trochu váhavě vyťukávala: "HESLO - Slatinná louka... HESLO - Lišejníky..."

ISAAC ASIMOV

Společnost United States Robots and Mechanical Men, Inc., měla problém. Tímto problémem byli lidé.

Starší matematik Petr Bogert potkal na cestě do montážní haly Alfreda Lanninga, ředitele výzkumu. Lanning zamračeně shlížel přes zábradlí do sálu počítače.

V podlaží pod balkónem se dychtivě rozhlížela skupinka lidí obojího pohlaví a nejrůznějšího věku, zatímco průvodce pronášel obvyklou řeč o projektování robotů pomocí počítače.

"Počítač, který před sebou vidíte, je největší svého druhu na světě. Obsahuje 5 milionů 300 tisíc kryotronů a může pracovat zároveň s více než stotisícem proměnných. S jeho pomocí je firma US Robots schopna přesně navrhovat pozitronické mozky nových modelů.

Počítač může v necelé hodině předložit našim vědcům plán mozku, obsahující všechny pozitronické spoje, které jsou nutné pro vytvoření robota."

Alfred Lanning konečně vzhlédl a zaznamenal přítomnost druhé osoby. "Nazdar, Petře," řekl.

Bogert zvedl ruce, aby si uhladil své beztak již dokonale hladké a lesklé černé vlasy. Řekl: "Nezdá se mi, že si toho příliš ceníš, Alfrede."

Lanning zabručel. Prohlídky pro veřejnost byly poměrně nedávným nápadem a předpokládalo se, že poslouží dvěma účelům. Za prvé, prohlašovala teorie, dovolovaly lidem vidět roboty zblízka a čelily jejich téměř instinktivnímu strachu před mechanickými předměty tím, že s nimi lidi blíže seznamovaly. A za druhé se předpokládalo, že alespoň nějakého náhodného návštěvníka zaujme výzkum robotů natolik, že si ho zvolí za své povolání.

"Vždyť víš, že ne," řekl konečně Lanning. "Jednou týdně se přeruší práce. Jestliže započítáme ztrátu času, je výsledek naprosto nedostatečný."

Znovu se podívali dolů na řadu návštěvníků, kteří vycházeli ze sálu počítače a vstupovali do oddělení montáže pozitronických mozků. Pak odešli. Jak se později ukázalo, nevšimli si šestnáctiletého Mortimera W. Jacobsona, který, po pravdě řečeno, nezamýšlel nic špatného.

Ve skutečnosti by se nedalo říci, že to byla Mortimerova vina. Den v týdnu, kdy se konala prohlídka, byl znám všem

zaměstnancům. Všechny přístroje na trase prohlídky měly být pečlivě neutralizovány nebo zamčeny, protože by bylo nerozumné očekávat, že návštěvníci odolají nutkání hrát si s knoflíky, klíči, pákami a tlačítky. Navíc měl průvodce všechny velmi pozorně hlídat.

Ale tentokrát průvodce prošel do další místnosti a Mortimer šel na konci zástupu. Procházel kolem klávesnice, kterou se počítači zadávaly instrukce. Neměl ani ponětí o tom, že do paměti byly právě uloženy plány pro nový typ robota, jinak by se byl klávesnici širokým obloukem vyhnul. Nevěděl, že se technik dopustil té trestuhodné nedbalosti, že nevypnul klávesnici.

Mortimer tedy náhodně stiskl klávesy, jako by hrál na nějaký hudební nástroj.

Nevšiml si, že se z přístroje v jiné části sálu vysunul kousek děrné pásky - bezzvučně, nepozorovaně.

Ani technik po svém návratu neobjevil žádné známky zásahu nepovolaných rukou. Cítil se poněkud nesvůj, když zjistil, že klávesnice nebyla vypnuta, ale nenapadlo ho provést kontrolu. Po několika minutách ho opustil i ten předchozí pocit neklidu a pokračoval ve vkládání dat do počítače.

Pokud jde o Mortimera, ten se nikdy nedozvěděl, co způsobil.

Nový model LNE byl určen pro dobývání bóru v pásu asteroidů. Hodnota hydridů bóru rok od roku stoupala, protože to byla základní surovina pro protonové reaktory, které byly hlavním zdrojem energie vesmírných raket, a zásoby na Zemi se tenčily.

Fyzicky to znamenalo, že roboti typu LNE budou vybaveni očima citlivýma na spektrální čáry bóru a typem končetin, který je nejvýhodnější pro zpracování rudy na konečný produkt. Ale jako vždy bylo hlavním problémem rozumové vybavení.

První pozitronický mozek LN byl právě dokončen. Byl to prototyp a bude připojen k ostatním prototypům ve sbírce firmy US Robots. Až projde zkouškami, budou vyrobeny další exempláře, aby byly pronajaty /nikoli prodány/ důlním společnostem.

Prototyp LNE byl hotov. Vysoký, rovný a naleštěný, vypadal na pohled stejně jako kterýkoli jiný z nepříliš specializovaných robotů.

Technik řekl podle směrnic pro testování, které byly uvedeny v Příručce robotiky: "Jak se ti vede?"

Očekávaná odpověď byla: "Vede se mi dobře a jsem připraven k výkonu své práce. Doufám, že vám se daří také dobře," nebo nějaká jednoduchá obměna této odpovědi.

Tato první výměna slov sloužila jen k tomu, aby se zjistilo, jestli robot slyší, rozumí předepsané otázce a dovede odpovědět způsobem odpovídajícím tomu, co se od něj očekává. Od této chvíle by bylo možno přejít ke složitějším zkouškám, jimiž se testovaly různé zákony a jejich vzájemná působení se zvláštními schopnostmi příslušného modelu.

Technik tedy řekl: "Jak se ti vede?" Okamžitě se zarazil nad povahou hlasu prototypu LNE. Tento hlas nebyl podobný žádnému hlasu robota, jaký kdy slyšel /a slyšel jich mnoho/. Zněl jako zvonkohra nízko naladěného cembala.

Bylo to tak udivující, že technik až po chvilce zaslechl slabiky formované těmito nádhernými zvuky. Zněly:

"Da, da, da, gu."

Robot tam stál, vysoký a napřímený, zvedl pravou ruku a strčil si prst do úst.

Technik na něj zděšeně zíral. Pak za sebou zamkl dveře a z vedlejší místnosti si vyžádal okamžitou rozmluvu s doktorkou Susan Calvinovou.

Doktorka Susan Calvinová byla jediným robopsychologem u firmy US Robots. Nemusela příliš dlouho testovat prototyp LNE, aby si velmi důrazně vyžádala přepis plánu pozitronických mozkových spojů, nakresleného počítačem, a pásku s instrukcemi, podle kterých byly tyto plány vytvořeny. Když je prostudovala, zavolala si Bogerta.

Ocelově šedé vlasy měla staženy do týla, chladný obličej s výraznými svislými vráskami, oddělenými vodorovnou jizvou bledých tenkých rtů, se prudce obrátil přímo k němu.

"Co to je, Petře?"

Bogert si s rostoucí tupostí prohlížel pasáže, které mu ukázala, a pak řekl: "Proboha, Susan, to přece nedává žádný smysl!"

"Nejspíš ne. Jak se to dostalo do instrukcí?"

Když zavolala technika, ten přísahal s jistotou, že v tom nemá prsty a že to nedokáže vysvětlit. Počítač neobjevil žádnou formální chybu.

"Těmi nesmyslnými instrukcemi," řekla Susan Calvinová zamyšleně, "bylo zrušeno tolik vyšších funkcí, že se výsledek velmi podobá dítěti."

Bogert se zatvářil udiveně a Susan Calvinová okamžitě zaujala chladný postoj, což dělala vždy, kdykoli někdo jen trochu zapochyboval o jejích slovech. Řekla: "Všemožně se snažíme, abychom roboty co nejvíce rozumově přiblížili lidem. Jestliže vyloučíme takzvané "dospělé funkce", dostaneme přirozeně dítě, pokud jde o rozum. Co tě na tom tak udivuje, Petře?"

Prototyp LNE nejspíš nerozuměl ničemu, co se kolem něj dělo. Náhle sklouzl do sedu a začal si zkoumat nohy.

Bogert na něj zíral. "Škoda, že ho musíme rozebrat. Je hezky udělaný."

"Rozebrat ho?" zeptala se důrazně psycholožka.

"Samozřejmě, Susan. K čemu je? K čertu, jestliže existuje něco úplně a naprosto zbytečného, je to robot, který nemůže dělat žádnou práci. Nebudeš mi snad tvrdit, že se najde práce, kterou může tahle věc dělat?"

"Ne, určitě ne."

"No tak?"

Susan Calvinová odpověděla neústupně: "Chci provést další testy."

Bogert na ni netrpělivě pohlédl a pak pokrčil rameny. Jestli byl u firmy člověk, se kterým bylo marné diskutovat, byla to Susan Calvinová. Roboti byli vším, co milovala, a Bogert měl dojem, že dlouhé soužití s nimi ji zbavilo všech lidských rysů. Bylo stejně nemožné ji přinutit změnit rozhodnutí, jako zastavit spuštěný jaderný reaktor.

"K čemu to bude?" vydechl, pak nahlas, a spěšně: "Oznámíš nám, až ty testy dokončíš?"

"Ano," řekla. "Pojď, Lenny."

/LNE, pomyslel si Bogert. Tedy Lenny. Jasné./

Susan Calvinová vztáhla ruku, ale robot se na ni jen díval. Jemně ho vzala za ruku. Lenny se lehce zvedl /alespoň jeho mechanická koordinace tedy byla v pořádku/. Odcházeli

spolu. Robot převyšoval ženu o dvě stopy. Dlouhými chodbami je zvědavě sledovalo mnoho očí.

Jedna stěna laboratoře Susan Calvinové /té, do níž se vstupovalo přímo z její soukromé pracovny/, byla pokryta mnohonásobně zvětšenou reprodukcí plánu pozitronických mozkových drah. Susan Calvinová ji zaujatě studovala již téměř celý měsíc.

Pozorně nad ní uvažovala, sledujíc zmatené zákruty cest. Lenny seděl za ní na podlaze. Pohyboval nohama a broukal si nesmyslné slabiky tak krásným hlasem, že člověk mohl naslouchat nesmyslu a byl přitom unesen.

Susan Calvinová se obrátila k robotovi. "Lenny - Lenny..."

Trpělivě to opakovala, až konečně Lenny vzhlédl a vydal tázavý zvuk. Záblesk radosti přelétl přes její tvář. Doba, za kterou získala robotovu pozornost, se stále zkracovala.

Řekla: "Zvedni ruku, Lenny. Zvedni - ruku. Zvedni - ruku."

Zvedla svou vlastní paži a znovu a znovu to opakovala.

Lenny očima sledoval pohyb. Nahoru, dolů, nahoru, dolů. Pak udělal rukou nepovedený pohyb a jeho hlas zazvonil: "É-ú."

"Velmi dobře, Lenny," řekla Susan Calvinová vážně. "Zkus to znova. Zvedni - ruku."

Velmi jemně vzala robota za ruku, zvedla ji, spustila ji. "Zvedni - ruku. Zvedni - ruku."

Hlas z její pracovny ji vyrušil. "Susan?"

Zaváhala, sevřela rty. "Co je, Alfrede?"

Ředitel výzkumu vstoupil a pohlédl na plán na stěně a na robota. "Pořád ještě?"

"Ano, pracuji."

"Víš, Susan..." Vytáhl doutník a chtěl mu ukousnout špičku, ale jeho oči se setkaly s přísným, nesouhlasným ženiným pohledem. Odložil doutník a začal znova. "Víš, Susan, model LNE se už vyrábí."

"Slyšela jsem o tom. Má to něco společného s tím, co mi chceš?"

"Ne. Ale samotný fakt, že LNE se vyrábí a dobře pracuje, znamená, že práce s tímhle popleteným exemplářem je k ničemu. Nebylo by lepší dát ho do šrotu?"

"Zkrátka, Alfrede, zlobí tě, že ztrácím svůj drahocenný čas. Uklidni se. Ten čas není ztracený. Já s tím robotem pracuji."

"Ale ta práce nemá žádný smysl."

"To posoudím já, Alfrede." Její hlas byl nebezpečně tichý. Lanning si pomyslel, že bude moudřejší změnit postup.

"Řekni mi laskavě, jaký to má význam. Co s ním například děláš právě teď?"

"Pokouším se ho naučit, aby na rozkaz zvedl ruku a napodobil zvuk toho příkazu."

Jakoby na heslo řekl Lenny: "É - ú," a zvedl ruku, jako by mával.

Lanning potřásl hlavou. "Ten hlas je podivuhodný. Jak k tomu došlo?"

Susan Calvinová řekla: "Nejsem si jista. Reproduktor je normální. Určitě by mohl mluvit normálně. Ale nemluví, takhle hovoří díky něčemu v pozitronických cestách, co jsem ještě nenalezla."

"Tak to najdi, k čertu. Taková řeč by se mohla hodit."

"Takže ne zkoumání Lennyho může mít nějaké použití?"

Lanning rozpačitě pokrčil rameny. "No, takové nepatrné."

"Škoda, že nevidíš různá podstatnější použití," řekla Susan Calvinová ostře, "která jsou mnohem důležitější, ale to není moje vina. Mohl bys teď odejít, Alfrede, abych mohla pokračovat v práci?"

Lanning se nakonec dostal ke svému doutníku v Bogertově pracovně. Řekl kysele: "Ta ženská je den ode dne podivínštější."

Bogert mu dokonale porozuměl. U US Robots and Mechanical Man corporation byla jen jedna "ta ženská". Řekl: "Pořád si hraje s tím pseudorobotem - s tím svým Lennym?"

"Člověče, snaží se ho naučit mluvit."

Bogert pokrčil rameny. "To ukazuje problém firmy. Myslím ten, jak získávat kvalifikovaný personál pro výzkum. Kdybychom měli jiné robopsychology, mohli bychom Susan poslat do penze. Mimochodem, předpokládám, že na zítřejší schůzi ředitelů se bude jednat právě o tom problému získávání lidí?"

Lanning kývl a pohlédl na svůj doutník, jako by mu nechutnal. "Ano. Kvalitu, ne kvantitu. Zvedli jsme platy, takže je zde nepřetržitý proud zájemců - těch, kteří se zajímají především o peníze. Trik je v tom, jak získat ty, které zajímá hlavně robotika - něco jako Susan Calvinová."

"Proboha, ne! Ne jako ona."

"No, ne jako ona osobně. Ale musíš přiznat, Petře, že myslí jen na roboty. O nic jiného se nezajímá."

"Ano, a právě proto je asi tak nesnesitelná."

Lanning přikývl. Už ani nepočítal, kolikrát by mu udělalo dobře, kdyby vyhodil Susan Calvinovou. Také nepočítal miliony dolarů, které firmě ušetřila. Byla vskutku nepostradatelná žena a zůstane jí, dokud nezemře - nebo dokud nevyzrají na to, jak hledat muže a ženy, kteří se zajímají o výzkum robotů.

Řekl: "Myslím, že zrušíme prohlídky."

Petr pokrčil rameny. Když myslíš... Ale vážně, co uděláme se Susan. Je lehce možné, že zůstane věčně připoutána k Lennymu. Víš, jaká je, když se dostane k něčemu, co pokládá za zajímavý problém."

"Co můžeme dělat?" řekl Lanning. "Když se budeme příliš horlivě snažit, aby toho nechala, bude trvat na svém už z ženské vzdorovitosti. Vlastně ji nemůžeme k ničemu přinutit."

Tmavovlasý matematik se usmál: "Nikdy bych žádnou její úlohu nenazval "ženskou"."

"No dobře," řekl mrzutě Lanning. "Vlastně to nemůže ve skutečnosti nikomu ublížit."

Jestli v ničem jiném, v tomto ohledu se mýlil.

Poplašný signál působí v každém velkém průmyslovém podniku napětí. V historii US Robots už několikrát zazněl - z důvodů požáru, záplavy, výtržnictví a povstání.

Ale jedna věc se po celou dobu nestala. Nikdy se neozval speciální signál, který znamenal "Robot mimo kontrolu". Vůbec nikdo nepředpokládal, že se kdy ozve. Byl zřízen jen na naléhání vlády. /"Prokletý Frankensteinovský komplex," mumlával si Lanning v těch vzácných okamžicích, kdy na to pomyslel./

Teď konečně v desetiminutových intervalech klesal a stoupal jekot sirény a prakticky nikdo, od předsedy rady ředitelů k nejnovějšímu pomocníku vrátného, po několik okamžiků nevěděl, co ten podivný zvuk znamená. Když tyto

okamžiky minuly, začaly do označeného ohroženého prostoru proudit řady ozbrojených strážců a lékařů a firma byla postižena paralýzou.

Technik počítače Charles Randow byl se zlomenou rukou převezen do nemocnice. Žádnou jinou škodu neutrpěl. Žádnou fyzickou škodu.

"Ale morální škoda," řval Lanning, "je nevyčíslitelná!"

Susan Calvinová mu s vražedným chladem hleděla do tváře. "Lennymu nic neuděláte. NIC. Rozumíš?"

"A rozumíš ty mně, Susan? Poranil člověka. Porušil První zákon. Neznáš snad První zákon?"

"Lendymu nic neuděláte."

"K čertu, Susan, musím zrovna tobě vykládat První zákon? Robot nesmí ublížit lidské bytosti nebo svou nečinností způsobit, že je jí ublíženo. Celé naše postavení závisí na tom, že všichni roboti všech typů přísně dodržují První zákon. Jestli se veřejnost doví, a ona se to určitě doví, že existuje výjimka, třeba jen jediná výjimka, může si vynutit zrušení firmy. Máme naději na přežití jen tehdy, jestliže okamžitě oznámíme, že dotyčný robot byl zničen, vysvětlíme okolnosti a můžeme doufat, že veřejnost bude přesvědčena, že se to už nikdy nestane."

"Chtěla bych zjistit, co se přesně stalo," řekla Susan Calvinová. "Nebyla jsem u toho a chtěla bych přesně vědět, co ten Randow dělal bez dovolení v mé laboratoři."

"Nejdůležitější, co se stalo," řekl Lanning, "je úplně jasné. Tvůj robot udeřil Randowa a ten prokletý blázen zmáčkl tlačítko "Robot mimo kontrolu" a udělal z toho případ. Ale tvůj robot ho udeřil a způsobil škodu v rozsahu zlomené ruky. Faktem je, že tvůj Lenny je natolik vyšinutý, že porušuje První zákon, a musí tedy být zničen."

"Neporušuje První zákon. Studovala jsem jeho mozkové dráhy a vím, že ho neporušuje."

"Jak tedy mohl uhodit člověka?" Zoufalství ho donutilo k sarkasmu. "Zeptej se Lennyno. Určitě jsi ho už naučila mluvit."

Tvář Susan Calvinové trapně zrůžověla. Řekla: "Raději si promluvím s obětí a chci, Alfrede, aby za mé nepřítomnosti byly moje kanceláře zapečetěny, i s Lennym. Jestli se mu něco stane, tahle společnost mě už za žádných okolností neuvidí."

"Budeš souhlasit s jeho destrukcí, jestliže porušil První zákon?"

"Ano," řekla Susan Calvinová, "protože vím, že to neudělal."

Charles Randow ležel v posteli se srovnanou rukou v sádře. Stále ještě trpěl především následky šoku těch několika okamžiků, kdy si myslel, že robot na něj útočí s vraždou ve své pozitronické mysli. Žádný jiný člověk neměl nikdy příčinu bát se škody způsobené přímo robotem, jako on právě tehdy. Získal jedinečnou zkušenost.

Susan Calvinová a Alfred Lanning teď stáli u jeho postele, byl s nimi i Petr Bogert, který je cestou potkal. Lékaři a sestry byli vykázáni.

Susan Calvinová řekla: "Tak - co se stalo?" Randow se cítil ohrožen. Zamumlal: "Ta věc mě uhodila do ruky. Útočila na mě."

Calvinová řekla: "Vraťte se v tom příběhu trošku zpátky. Co jste dělal v mé laboratoři bez dovolení?"

Mladý technik polkl a na jeho tenkém krku bylo zřetelně

vidět, jak se mu pohybuje ohryzek. Měl vysedlé lícní kosti a byl neobyčejně bledý. Řekl: "Všichni víme o vašem robotovi. Říká se, že se pokoušíte naučit ho mluvit, jako hudební nástroj. Sázeli jsme se, jestli mluví nebo ne. Někteří říkají - é - že byste naučila mluvit i sloupek od vrat."

"Předpokládám," řekla Susan Calvinová mrazivě, "že je to míněno jako poklona. Co to má s vámi společného?"

"Měl jsem tam jít a zjistit, jestli mluví. Ukradli jsme klíč k vaší pracovně a já jsem čekal, až odejdete, a šel jsem tam. Losovali jsme, kdo to má udělat. Já jsem prohrál."

"A pak?"

"Pokusil jsem se přinutit ho, aby mluvil, a on mě udeřil."

"Co myslíte tím, že jste se pokusil přinutit ho mluvit? Jak jste to zkoušel?"

"Dával - dával jsem mu otázky, ale on nic neříkal, a musel jsem s ním pořádně otřást, takže jsem - na něj zařval, a ..."

"A co?"

Nastala dlouhá pauza. Pod utkvělým pohledem Susan Calvinové Randow konečně řekl: "Pokoušel jsem se ho vystrašit, aby něco řekl." Přidal v sebeobraně: "Musel jsem s ním pořádně otřást."

"Jak jste ho zkoušel vystrašit?"

"Předstíral jsem, že ho praštím pěstí."

"A on vám odrazil ruku?"

"Udeřil mě do ruky!"

"Dobře, to je všechno." K Lanningovi a Bogertovi řekla: "Pojďte, pánové."

U dveří se obrátila zpět k Randowovi. "Mohu uklidnit všechny sázející, jestli se o to ještě zajímáte. Lenny umí docela dobře říci několik slov."

Nemluvili, dokud se nedostali do pracovny Susan Calvinové. Stěny tam byly pokryty jejími knihami, z nichž některé sama napsala. Pracovna si udržovala nádech její vlastní chladné, pečlivě uspořádané osobnosti. Byla tam jen jedna židle a na tu se posadila Susan. Lanning a Bogert zůstali stát.

Řekla: "Lenny se jen bránil. To je podle Třetího zákona: Robot musí chránit svou vlastní existenci."

"Pokud to není v rozporu," řekl Lanning významně, " s Prvním nebo Druhým zákonem. Doplň tu větu! Lenny neměl právo se jakkoli bránit za cenu škody, i kdyby jen malé, způsobené člověku."

"A také to neudělal," vrátila ránu Calvinová, "vědomě. Lenny má zakrnělý mozek. Vůbec nezná svou vlastní sílu a lidskou slabost. Když odstrkoval hrozící lidskou paži, nemohl vědět, že se kost zlomí. Mezi lidmi nemůže být obviňován jedinec, který prostě nedokáže rozlišit dobro a zlo."

Bogert ji konejšivě přerušil: "Ale Susan, my ho neobviňujeme. Rozumíme, že Lenny je něco jako dítě, a neobviňujeme ho. Ale veřejnost to udělá. Naše laboratoře budou uzavřeny."

"Právě naopak. Kdybys měl jen tolik rozumu co moucha, Petře, viděl bys, že tohle je příležitost, na jakou US Robots čeká. Že to vyřeší problémy firmy."

Lanning svraštil obočí. Řekl měkce: "Jaké problémy, Susan?"

"Nechce snad společnost udržet náš výzkumný personál na současné dost vysoké úrovni?"

"Jistěže ano."

"A co nabízíte budoucím výzkumníkům? Vzrušení? Novinky? Napětí z objevování neznámého? Ne! Vy jim nabízíte platy a jistotu, že nebudou mít problémy."

Bogert řekl: "Jak to myslíš, nebudou mít problémy?"

"A jsou tu nějaké?" odpálila zpět Susan Calvinová. "Jaké roboty vyrábíme? Plně vyvinuté roboty, kteří se hodí ke svému účelu. Průmysl nám sdělí, co potřebuje, počítač vyprojektuje mozek, stroje vytvoří robota, a pak je tady, dokonalý a ukončený. Petře, před nějakou dobou ses mne ptal, k čemu je Lenny. K čemu je, říkal jsi, robot, který není vhodný pro žádnou práci? Teď se zeptám já tebe - jaký má účel robot určený jen pro jednu práci? Začíná i končí stejně. Model LNE dobývá bór. Když budeme potřebovat berylium, budou tihle roboti k ničemu. Když se změní technologie získávání bóru, budou k ničemu. Takhle specializovaný člověk by byl podčlověk. Robot s takovou specializací je podrobot."

"Ty chceš přizpůsobivé roboty?" zeptal se nedůvěřivě Lanning.

"Proč ne?" otázala se robopsycholožka. "Proč ne? Pracovala jsem s robotem, jehož mozek byl téměř úplně znehodnocen. Učila jsem ho, a ty, Alfrede, ses mne ptal, k čemu to je. Možná u samotného Lennyho to má velmi malý význam, protože se nikdy nedostane dál než na úroveň pětiletého dítěte. Ale k čemu to je obecně? Je to velmi užitečné, pokud to bereš jako abstraktní problém - učit se, jak učit roboty. Objevila jsem způsoby, jak spojit sousedící mozkové dráhy, aby vznikly nové. Dalším studiem můžeme získat lepší, jemnější a ekonomičtější způsoby."

"No?"

"Předpokládejme, že začneš s pozitronickým mozkem, který má pečlivě vytvořeny všechny základní dráhy, ale už žádné sekundární. Dejme tomu, že začneš vytvářet sekundární dráhy. Můžeš prodávat základní roboty, navržené tak, aby se učili, roboty, kteří mohou být modelováni pro nějakou práci, a pak zase pro jinou, když je to zapotřebí. Roboti se stanou přizpůsobivými jako lidé. Roboti se budou moci učit."

Zírali na ni.

Řekla netrpělivě: "Pořád ještě nerozumíte?"

"Rozumím tomu, co říkáš," řekl Lanning.

"Nerozumíte, že když zde bude zcela nové pole výzkumu a zcela nové techniky, které je třeba vyvinout, zcela nová oblast, jejíž tajemství se má odhalit, bude mládež cítit novou pobídku k práci v robotice? Zkuste to a uvidíte."

"Musím připomenout," řekl Bogert měkce, "že tohle je nebezpečné. Když začneme s nevědomými roboty jako je Lenny, znamená to, že se nelze spolehnout na První zákon - přesně tak, jako se to ukázalo u Lennyho."

"Přesně tak. Rozhlašte to."

"Ještě to rozhlašovat!"

"Samozřejmě. Vysílejte v rozhlase o tom nebezpečí. Vysvětlujte, že založíte nový výzkumný ústav na Měsíci, jestliže se obyvatelstvo Země rozhodne nedovolit, aby něco takového probíhalo na Zemi, ale případným zájemcům o místo zdůrazňujte všemi způsoby to nebezpečí."

Lanning řekl: "Proboha, proč?"

"Protože koření nebezpečí dodává lesk. Myslíš, že jaderná technika nebo astronautika neskrývá nebezpečí? Prospěla vám vaše aureola absolutního bezpečí? Pomohlo vám to vypořádat se s Frankensteinovským komplexem, kterým všichni tak

opovrhujete. Zkuste tedy něco jiného, něco, co se osvědčilo v jiných oblastech."

Zpoza dveří, které vedly k osobním laboratořím Susan Calvinové, se ozval jakýsi zvuk. Byl to Lennyho zvonivý hlas.

Robopsycholožka okamžitě přerušila řeč a poslouchala. Řekla: "Omluvte mne. Myslím, že mne Lenny volá."

"Umí tě skutečně zavolat?" zeptal se Lanning.

"Říkala jsem, že se mi podařilo naučit ho několik slov." Pokročila ke dveřím, poněkud rozčilena. "Jestli na mě chvilku počkáte..."

Pozorovali její odchod a na okamžik ztichli. Pak Lanning řekl: "Myslíš, Petře, že na tom, co říká, něco je?"

"Možná ano, Alfrede," řekl Bogert. "Možná ano. Určitě aspoň tolik, abychom to mohli přednést na schůzi ředitelů a zjistili, co tomu budou říkat. Ostatně, už se to provalilo. Robot zranil člověka a už o tom všichni vědí. Jak řekla Susan, můžeme zkusit tu událost obrátit ve svůj prospěch. Ovšem nevěřím jejím zdůvodněním."

"Jak to myslíš?"

"I když všechno, co říká, je úplná pravda, je to jenom rozumové vysvětlení. Jejím motivem je touha udržet si toho robota. Kdybychom na ni naléhali, řekne, že musí dál studovat způsoby, jak učit roboty. Ale myslím, že našla pro Lennyho jiné použití. Skutečně ojedinělé použití, které by nevyhovovalo žádné jiné ženě."

"Nechápu, kam směřuješ."

Bogert řekl: "Slyšel jsi, co ten robot volal?"

"No, neslyšel ..." začal Lanning, když vtom se dveře náhle otevřely a oba muži se zarazili.

Susan Calvinová opět vstoupila a nejistě se rozhlížela. "Neviděli jste tady - určitě jsem to tu někde měla -. Tady to je!"

Běžela do rohu knihovny a zvedla složitý předmět podobný dutě čince z kovové mřížky, která obsahovala kousky kovu různého tvaru, které byly právě tak velké, aby nepropadly mřížkou.

Když předmět zvedala, kousky kovu uvnitř se pohnuly a příjemně zazvonily. Lanningovi napadlo, že je to vlastně něco jako dětské chrastítko.

Jakmile Susan Calvinová znovu otevřela dveře, ozval se opět Lennyho hlas. Tentokrát ho Lanning zřetelně slyšel vyslovit slova, kterým ho naučila.

Hlasem nebeského cembala volal: "Mami, pojď sem. Pojď sem, mami!"

A bylo slyšet kroky Susan Calvinové, jak dychtivě spěchala laboratoří k jedinému dítěti, které kdy mohla mít nebo milovat.

/ Z The Best of the Robots přeložila Lída Maršálková /

Nákdy v roce 198[illegible] mne autorka následující povídky /"když skončilo značkování"/ pověřovala patraním právě po tomto svém dílku. V obvyklé lhůtě bylo patrání úspěšně ukončeno, mezitím se nam ale ztratila autorka. Uveřejňujeme /zkrácenou/ verzi "Značkovaní" s výzvou:

"Jitko, pokud mas jestě zájem o original své povídky, napiš nám na adresu Villoida !!!"

Redakce

Jitka Bukovská: KDYŽ SKONČILO ZNAČKOVÁNÍ

"Činnost výboru OSN pro likvidaci mordacity, jehož 16. zasedání se konalo minuly týden v New orku, byla korunována úspěchem. Před pěti lety, kdy se objevila první serie úmrtí na tuto novou civilizační chorobu, vypadala situace téměř beznadějně, ale dnes můžeme říct, že byla prakticky likvidována, především zásluhou výboru OSN. Za pět let se podařilo najít původce choroby, vyvinout vakcíny a letos v březnu byli očkováni poslední z pěti miliard obyvatel zeměkoule, indiánský kmen žijící v amazonském pralese."

International News 4. 4. 1996

x x x

Burt Richardson se postavil před zrcadlo a pomalými, lícavými pohyby si svlekl košili. Naklonil levé rameno blíže ke skle a zároveň vedle něj pravou rukou přidržel malý lístek papíru. Pátravě srovnával jizvu po očkování proti mordacitě s obrazcem vykresleným na papíře, ale přes sebevětší snahu nenašel ani tu nejmenší odchylku. Zkusil se ještě natočit ramenem více ke světlu, i teď byla podoba bezvadná.

"Spokojen?" otazal se George Latarde a zalibně si prohlížel svou práci.

"Je to dokonaly, doktore," prohlasil Richardson, 'aspoň co já můžu posoudit. Jenom aby to považoval za dokonaly taky počítač."

"Bez obav, Burte, sežere to. Rozdil mezi cejchem 84 a cejchem 39 není zas tak velkej. Když pudes k doktorovi tak za dva, za tři měsíce počítač bude svůj záznam o tobě považovat za chybnej a jednoduše si ho opraví podle skutecnosti, protože na tenhle podraz by nikdo v programu nepřipravil."

Burt Richardson zamyslene hleděl na jizvu na rameni. "Taková maličkost," zamumlal téměř neslyšné, "a člověku tím nalajnujou celej život.

x x x

Hala v nejmodernějším mrakodrapu, speciálně uvolněná pro činnost Výboru OSN pro likvidaci mordacity byla jedním slovem obrovská, ale zařízení dodané jednou z nejlepších norských firem ji celou členilo a opticky zmenšovalo. Navíc působilo dojmem střízlivosti a seriozností a vypadalo pohodlně a nádherně, aniž by se dusilo pod těžkou pompézností. Kromě toho se všechno v hale dalo snadno přeskupovat, takže se nechal vykouzlit obrovský kongresový sál s tím nejmodernějším zařízením stejně jako řada zcela oddělených salonků pro nerušená jednání v sekcích.

Po dnešní tiskové konferenci vypadala hala jako středověké arabské tržiště po loupežnickém nájezdu Turků.

Mordacita byla světovým strašákem už pět let. První úmrtí na zákeřnou chorobu. Epidemie se šířila, v poslední chvíli se spojenému týmu lékařů s pomocí nejdokonalejších počítačů podařilo zabránit celosvětové katastrofě, která by se dala srovnat jenom s řáděním morových ran ve středověku.

Hned při prvních zjištěných příznacích museli být nemocní izolováni a pokud se mordacita opravdu prokázala, dostali jeho příbuzní z nemocnice jenom zatavenou rakev. Nikdo se jí nikdy neodvážil otevřít, protože to se rovnalo dlouhé a mučivé smrti. Konečně po čtrnácti měsících byla vyvinuta účinná vakcína a zahájena první série očkování. Jeho nezbytnou podmínkou byla dlouhodobá komplexní vyšetření každého jedince, vakcína sama o sobě byla tak nebezpečná, že pro děti do deseti let bylo její podávání zakázáno kvůli nebezpečí úmrtí. Naštěstí mordacita v těch nejnižších věkových kategoriích příliš neřádila.

Na první předockovací vyšetření stály nekonečné fronty, nedávno vytvořený Výbor OSN disponoval téměř neomezenými fondy, které mu plynuly z celého světa a nelitoval jich na nákup toho nejlepšího, co mohly jednotlivé druhy průmyslu poskytnout. Dnes, po pěti letech, slavil Výbor první úspěchy. První fáze boje proti nemoci, proočkování celé planety, byla za nepředstavitelných finančních nákladů uskutečněna. Teď už zbývalo jenom každý rok průběžně očkovat ty, kteří dosáhnou deseti let věku. Ve srovnání s tím, jaký obrovský úkol měl výbor dnešním dnem za sebou, to byla pouhá maličkost.

Předseda Výboru Hasan Nilen zmáčkl jeden knoflík na ovládacím panelu a posuvné stěny vytvořily napravo od podia nerušený salonek. Předseda lehkým tlakem odsunul stěny ve stěrbině od sebe a vstoupil dovnitř. Za ním okamžitě následoval jeho tajemník pro americký kontinent a několika pohyby vytvořil z konferenčního stolku a dvou křesel útulné zátiší pro nerušené jednání.

"Nejsme sami," konstatoval tajemník, když usedli. Okamžik počkal, aby Nilen mohl zprávu dostatečně vstřebat a teprve potom pokračoval. "Nejsme sami, kdo ví o značkování. Omyl počítače."

x x x

Na dveřích ordinace se skvěla prosta, ale dokonale nápadná tabulka - Burt Richardson — poradce v oblasti dosažení úspěchu. Richardson nestál o příliš velkou publicitu, příliš početná klientála by ho mohla ohrozit. Neuveřejňoval ani inzeráty, jenom před domem byla malá reklama, nijak se nelišící od reklam drobných pojišťovacích agentů a zubařských ordinací. Nikdy proto neměl ve své pracovně nával, ale dva, tři zákazní-

ci týdně mu bohatě stačili ke slusnému živobytí.

Mezitím, co na chvíli odtrhl oči od stránek obrázkového týdeníku, aby se zamyslel nad stupidní čtenářskou soutěží, se mimoděk podíval z okna. Po chodníku už delší chvíli přecházela asi třicetiletá žena, vždy z rohu na roh, a pokaždé utkvěla pohledem na tabuli s reklamou a zapátrala po průčelí domu, jako by hádala, za kterým oknem je pracovna toho poradce.

Burt s pobavením pozoroval její váhaní. Zřejmě se dosud na nikoho podobného neobrátila, váhala. Když přesla potřetí, bylo vidět, že se konečně rozhodla. Odhodlaně a s nezbytným pootočením, jestli ji nikdo nevidí, vesla do domu. Po chvíli se ozvalo nesmělé zaklepání.

"Volno!" zahlaholil svým naučeným bodrým hlasem, který měl připraveny pro nesmělé zákazníky.

Žena vstoupila a Richardson si ji teprve teď pořádně prohlédl. Pěkný kostýmek dokonalým usitím zakrýval případný nedostatek postavy a svou celkovou linií se řadil ke zlatému střednímu proudu v oblékání. V usedlém vzhledu i ve střední ceně. Přesto byla honšky nebo ještě spíše předhonšky. Po malém váhání usedla do křesla pro zákazníky a Richardson jí s neodolatelným úsměvem reklam nabízejících zvlastě mizerné zboží poděkoval za to, že se rozhodla poradit se právě s ním.

"Vím, že to pro vás nebylo právě lehké, odhodlat se navstívit moji kancelář," začal rozhovor.

"Máte pravdu, nikdy by mě nenapadlo, že budu hledat pomoc právě u ..."

"Od toho jsme tady. Každý se někdy ocitne v situaci, kdy potřebuje poradit, pomoci. Je vždycky lepší to svěřit odborníkům. V jaké oblasti se cítíte neúspěšná?" přešel rovnou k věci.

"Víte, nejde o mne, ale o mého manžela."

"Neví samozřejmě, že jste tady."

Žena jenom mlčky přikývla. "Snad ho znáte podle jména - James Folkstone."

Richardson jenom pokrčil rameny. Na světě je přece tolik jmen.

"Až donedávna jsme měli zahradnictví, docela slušně prosperující. Folkstonovy růže potěší každou ženu," ocitovala reklamní slogan. "Vše v poslední době se nám lepí smůla na paty, tedy manželovi. Najednou nemá v ničem štěstí, objednávky se hatí, hnojivo růže otravilo, firma upadá, dokonce nás má pohltit monopol na výrobu růžového oleje."

"Obávám se, že tohle je spíše problém pro dobrého ekonoma než pro mne. Úpadek vašeho zahradnictví bude spíše způsoben objektivní příčinou než neschopností vašeho manžela. Předtím přece vedl podnik několik let úspěšně."

"Mám tady posudek od agentů z banky, jestli ho chcete vidět."

Richardson přisvědčil a paní Folkstonová mu podala tři stránky strojopisu na úředním papíře. Pustil se do čtení, složité formulace a řada neznámých termínů mu však zabránily pochopit smysl. Soustředil se proto na poslední odstavec. Vysvítalo z něho, že podnik sám o sobě je silný a stojí na pevných ekonomických základech, ale pod špatným vedením pana Folkstona upadá. Proto banka nemůže poskytnout žádanou půjčku a z celého srdce doporučuje navrhnutou fúzi nebo půjčku pod podmínkou, že podnik bude řídit bankou vybraný člověk.

"Banka vám tedy dokazuje, že vás manžel není schopen řídit podnik tak, aby prosperoval. Samozřejmě mu mohu pomoci, je

ale nezbytné, aby se předtím podrobil prohlídce. Ne někde v nemocnici, ale u mého specialisty. Jestli dokážete přimět vašeho manžela, aby tu prohlídku podstoupil, pod jakoukoli záminkou, a dokážete pozdržet tu různ o dva měsíce, můžeme všechno zachránit."

x x x

James Folkstone vyšel z ordinace a posadil se do čekárny. Byl tam sám, ostatně ani netoužil po společnosti. Téměř u křesílka, ve kterém seděl, stál malý stolek, na němž se povalovaly nějaké časopisy. Folkstone je bezmyšlenkovitě prohrábl, ale nebyl schopen se soustředit, aby přečetl byť i jen jediné slovo.

Sotva za Folkstonem zapadly dveře ordinace, doktor Latarde přistoupil k mohutné kartotéce a otevřel její jedinou naplněnou zásuvku. Ty ostatní byly beznadějně prázdné, protože si doktor o své nynější praxi nevedl vůbec žádné poznámky. Mezi jeho prsty se hbitě míhaly tenké kartičky a zanedlouho našel tu, kterou potřeboval.

Kartička měla v záhlaví číslo 91 a vedle něj byla schematicky nakreslena osmicípá hvězda nepravidelného tvaru. Ke tomu nejmenšího detailu se shodovala s tvarem cejchu, očkování proti moruacité, které měl na rameni James Folkstone. Doktor Latarde zběžně prohlédl legendu, u tak vysokého čísla se nedalo čekat nic výjimečného.

Zdravotní stav normální, sklon k otylosti, intelekt, cukrovce, inteligence slabé pod průměrem, volní složka kolísá podle vlivu okolí a výchovy, citové ustalený se sklonem k stereotypu, nedostatek tvůrčího myšlení nahrazuje analyzou svých dosavadních zkušeností. Ekonomicky pran - 17 000 dolarů z roku 1970, tzn. malý byt, jedno auto v rodině, jedno nebo raději žádné dítě. Prognoza - vytlačován všemi způsoby - procentuálně vysoké zastoupení v populaci.

Vhodný pro výkon vojenské služby se zvláštním uplatněním v ozbrojených střetech, dále nalezne uplatnění v tzv. rizikových povoláních, např. v práci s radioaktivním materiálem.

Doktor potřásl hlavou, běžný případ. Skupina klientů s cejchem od osmdesáti do stodvaceti tvořila absolutní většinu. Když bylo podchyceno veškeré lidstvo, ctestováno a roztříděno, samozřejmé kromě dětí, které ještě neměly za sebou určitou etapu fyzického a duševního vývoje, začali těm průměrným a podprůměrným ti, kteří celý plán vymysleli, šlapat na paty.

Doktor Latarde měl dosud slušnou pětačtyřicítku, ovšem s několika negativními znaky, proto byl odstaven z výnosného místa na klinice a tak sražen na úroveň jemu příslušejícího ekonomického prahu.

Richardson, jeho první případ, měl dokonce 84 a řadil se tak mezi typy, které budou postupně odstraněny a rozplynou se v prvních čtyřiceti kvalitních typech. Malým zásahem na cejchu se Richardson vyšplhal až na 69 a mohl tak v dnešní reorganizující se společnosti získat velmi dobré postavení. Uvědomoval si ale, že v jeho situaci je lepší na sebe neupozorňovat a tak se držel zpátky.

Doktor se ještě chvíli přehraboval v kartotéce a vytáhl jinou kartičku, tentokrát s číslem 54. Podobnost obou cejchů byla tak značná, že by stačil jen nepatrný zákrok. Přesto by

takový skok znamenal pro Folkstonea machem víc, než jenom udržení rozpadajícího se rodinného podniku. Proto nad tím doktor ještě pět minut uvažoval a pak bez zaklepání vesel do kanceláře a stručně mu vysvětlil, jak na tom Folkstone je.

"Vypadá to bez rizika," souhlasil Richardson. "Jdi mu říci, že ho bereme na tu týdenní léčebnou kúru."

x x x

"Dneska tady máme nějakou Mary Weroskyovou," referoval doktor Latarde. "Úplně běžný případ, typ tak kolem devadesátky. Jenže cejch je čistá dvaadvacítka."

"To jsme tady ještě neměli," upřímně se podivil Burt Richardson. "Podle mě taky nevypadala na nic moc."

"Co s ní uděláme ? Nebylo by lepší to nechat plavat ?"

"Jestli nám to s ní vyjde, tak bude naším posledním klientem. Do roka se bude mít dobře, že na svůj dnešní život bude vzpomínat jako na zlý sen a jistě nezapomene na to, kdo ji z něj probudil."

Mary Weroskyová odešla s dobrými radami doktora Latarda a od jejího odchodu neuplynuly ani dvě hodiny, když na dveře Richardsonovy kanceláře zaklepal asi třináctiletý výrostek.

"Tohle mám doručit," řekl, když mu Richardson otevřel, a podal mu zalepenou obálku s motivem růží v rohu. Richardson sáhl do kapsy, aby dal chlapci obvyklé spropitné, ale než našel potřebný čtvrtdolar, chlapec už seběhl po schodech a zmizel v pouličním ruchu.

Burt pokrčil rameny a rozřízl obálku. Nejprve hádal, že to bude nějaké svatební oznámení, ale na tuhé kartičce se stejnými růžemi jako na obálce bylo jen několik slov - pan Folkstone s manželkou je zvali na malou oslavu do exkluzivního podniku Sun Valley Bar. Richardson ani doktor neviděli důvod, proč by takové lákavé pozvání neměli přijmout.

Sun Valley Bar se tyčil na jednom z pahorků, které se rozkládají asi tři míle na západ od New Yorku. Byla tam jenom tvrdá skála, v nejlepším případě trochu písku, stavební náklady dosáhly závratné výše, ale už po čtyřech letech provozu se zcela vrátily. Sun Valley Bar měl sice některé nedostatky, jako například povrchové garáže, ale jeho návštěvníci to pokládali za nepodstatnou zvláštnost.

Richardson zaparkoval auto na volné místo v parkovišti ve stylu nájemných stájí z poloviny minulého století a vzal si parkovací lístek. Téměř ve stejném okamžiku zaparkovala asi o pět vozů dál elegantní Baracuda tmavé ořechové barvy. Už celé tři dny patřila Folkstoneům, Latarde s Richardsonem ji ovšem nezaregistrovali, předpokládali, že se s Folkstonecvými sejdou až u zamluveného stolku.

Zato jim neušlo, že se několik kroků od nich nacházejí ti, kteří je vysvobodili z tíživé ekonomické situace. Nebylo tedy divu, že pan Folkstone div neporazil atrakci podniku - posledního Siouxe, který se k nim hnal s parkovacími lístky a s přáním dobré zábavy.

Když bylo parkování konečně vyřešeno a Sioux si jen tak tak uchránil svou péřovou ozdobu, nic už nebránilo tomu, aby do baru vešli manželé Folkstoneovy v družném rozhovoru s Richardsonem a s doktorem.

Sun Valley Bar chtěl zůstat věren svému jménu i po západu

slunce nebo v deštivém počasí. Uprostřed celého komplexu přízemních prosklenných pavilonů pro několik tisíc osob bylo přiměřeně velké atrium, které sloužilo pro pořádání dramatických oslav v duchu tajuplného romantismu. Jinak bylo toto prostranství navečer a v noci rafinovaně prosvětleno, takže návštěvníkům se nabízel úchvatný pohled na překrásné imaginární údolí v záplavě slunce. Je pochopitelné, že toto poměrně ojedinělé technické kouzlo patřilo k přísně střeženým tajemstvím podniku.

Jak by tedy mohla paní Polkstoneová, uchvácená tímto divem techniky, odolat přitažlivé nabídce dvou velmi dobře vypadajících mužů středních let, pracujících v televizi, aby se šla podívat, jak je to vlastně zařízeno. Této nabídce nemohli pochopitelně odolat ani její manžel ani Richardson s doktorem.

Zatímco tedy všichni následovali prvního z obou mužů, druhý zatím nenápadně vyrovnal účet a potom celou společnost bez potíží dohonil. Nejprve zamířili jako k východu, v polovině cesty však zabočili dobře maskovanými dveřmi do postranní chodby. Chvíli postupovali kolmo, jako do nitra pavilonu, potom zabočili směrem k atriu a nakonec se ocitli v tmavé místnosti.

"Tady je řídící středisko té vize," oznámil první z mužů. "Jestli chcete vidět, jak to funguje, stačí, když zůstanete tady a my si s tím trochu pohrajeme."

S těmito slovy je oba pracovníci televize opustili a zanechali je v naprosté tmě. Téměř neslyšné zapadnutí hermetických dveří a potom už jen jemné syčení. Polkstone prohodil něco o plynové komoře v Saint Quentinu, aniž tušil, jak přesně vystihl podstatu toho, v čem se nyní nacházeli.

x x x

Richardson se probudil v malém pokojíku, zařízeném jenom tím nejnutnějším. První, co uviděl, bylo oko kamery, která na něj zírala z otočného stojánku, zabudovaného přímo nade dveřmi. Proto se ani Richardson nepodivil, když se několik málo minut potom, co se probral, objevila ošetřovatelka, jak se dohadoval, protože to, co měla na sobě, ani trochu nepřipomínalo obvyklou nemocniční uniformu. Podala mu balík šatstva a zmizela s tím, že je za půl hodiny očekáván. Burt se nejprve pokusil vstát, z toho, jak se cítil, neusuzoval, že by se mu to mohlo podařit a s trochou ironie si představil, že se ho nedočkají. Kupodivu to byl jenom pocit, který přešel hned, jak se posadil.

Rozbalil balík a protože očekával vlastní šaty, byl překvapen, když viděl, že vše je úplně nové, ještě v původním balení z prodeje. Nakonec z balíku vypadl igelitový sáček, ve kterém byly jeho osobní věci, které měl po kapsách, když navštívil Sun Valley Bar. Kromě toho tam byly i nové digitální hodinky. Richardson se podíval na display, ukazoval 14.59. Letmým pohledem na datum zjistil, že prospal téměř týden života. Přešel ke dveřím, aby se je pokusil otevřít, byly však zajištěny. Okno v místnosti nebylo. Burt se posadil na postel, stále sledován okem kamery.

Bylo za deset minut tři, když se dveře otevřely a vešla jimi stejná ošetřovatelka, která mu prvně přinesla šaty. Posunkem naznačila, že má jít ven. Richardson vyšel na chodbu a nerozhodně se zastavil. Chodba totiž vedla na obě strany úplně stejně. Ošetřovatelka zavřela dveře pokoje a dovedla ho k výtahu.

"Zmáčkněte zelený knoflík a potom půjdete po zelené," ře-

kla na rozloučenou. Richardson ji poslechl. I ve výtahu byla kamera, určitě vědí o každém jeho kroku. Zelené šipky ho dovedly k nenápadným dveřím. Nejdřív zaklepal, když se neozvala žádná odpověď, zkusil kliku a vešel dovnitř. Ocitl se ve střízlivě zařízené pracovně, které vévodil ohromný psací stůl. Celá jedna stěna byla lemována spoustou nejrůznějších skříněk, stěna za psacím stolem a napravo od něj byly celé prosklenné a otvíral se jimi pohled na nějaké obrovské horstvo. Když však Burt viděl, jak Matterhorn, Kilimandžaro a Mont Blanc sousedí v těsné blízkosti, došlo mu, že se jedná o podobný systém jako v Sun Valley Baru. Tato vskutku neobvyklá vyhlídka ho tak zaujala, že si ani nepovšiml, když do pracovny vstoupil Hasan Nigen, předseda Výboru OSN pro likvidaci mordacity.

"Mám dojem, že se asi pořádně díváte," konstatoval.

Richardson jen mlčky přitakal. Byl to slabý výraz vzhledem k tomu, co pociťoval.

"Trochu jste se nám pletl do řemesla. Nakonec jste dopadl líp, než vaši zákazníci."

"Vy jste je zlikvidovali?"

"Ovšem, věděli příliš mnoho. Museli jsme to udělat, bylo to v zájmu lidstva," odpovídal klidně Nigen.

"Nebyli jediní. Počet obětí mordacity, nemoci, která nikdy neexistovala, jde do desetitisíců. To je možné, ne, obětovat je všechny v zájmu lidstva."

"Chcete vidět jejich materiály? Klidně." Nigen otevřel jednu ze skříněk. "Podívejte se na jejich zdravotní stav - rakovina, leukémie, mozkové nádory, poruchy metabolismu, debilita. Sám byste na mém místě jednal asi stejně. Medicína je dneska schopná zachránit mnohem více defektních jedinců než kdy dříve - za chvíli by byla většina lidí mrzáky."

"A ty přísemné ekonomické prahy?"

"Něco jako přirozený výběr. Ovšem na vědeckém základě a tedy mnohem dokonalejší. Lidé si ve svém genofondu musí nést do dalších tisíciletí jenom to nejlepší. A divil byste se, lidstvo je šťastnější. Klesá narkomanie, počet sebevražd, dokonce i spotřeba alkoholu a cigaret, což jsme v tak krátké době nečekali. A chcete vidět bilanci válečných střetů? Vloni jenom necelých pět set lidí. A proč? Protože se lidi pomalu dostávají na taková místa, která odpovídají jejich schopnostem."

"když je váš systém tak dokonalý, proč to nezveřejníte?"

"Nechceme jim brát iluzi, že život je jedna velká nánoda. Občas sice dojde k omylu a tohle naše sladké tajemství se značkovaním prosákne na veřejnost, ale to jsou výjimky. Většinou je musíme likvidovat. Není to takový problém." Předseda se usmál. "Ale o vás máme zájem. Je pro nás výhodnější vás získat pro spolupráci než vás likvidovat. Chcete se podívat na svou pracovnu?"

"A co když odmítnu?"

Nigen mu podal noviny. Richardsonovi stačilo jenom několik letmých pohledů na první stránku. Titulky byly více než výstižné.

"Poslední případ mordacity. - Doktor Latarde unikl očkování! - Nakazil několik desítek lidí - Lynčován v Bronxu."

Mezi textem byly roztroušeny obrázky doktora, jeho očkováním nedotčena paže, manželů Polastoneových. Richardson si vyhrnul rukáv a chtěl se přesvědčit, že on očkován je. Jeho prsty však narazily na zcela hladkou kůži. Ve zmatku si začal vy-

rnnovat druhy rukáv a předseda Výboru ho pobavené sledoval.
"To je zbytečné, plastická chirurgie dneska dokáže notové zázraky. Jenom doufám, že vy budete rozumnější než váš kolega doktor."

2541/87/SSM